

ПРЕГЛЕД НА ПЕЧАТА – 22 февруари 2010 г.

Медия: **СТАНДАРТ**

- Заглавие:**
- [Нежен десант за стола на Първанов](#) НДСВ връщат идеята за вот 2 в 1, ГЕРБ мислят, десните – съгласни
 - [Кризата роди 30-годишни милионери](#) Регистрират служебно по ДДС банкери и шоумени
 - [Без емоции към Русия](#) Не водим преговори за ракетен щит в България, категоричен е министърът на външните работи Николай Младенов

Медия: **СЕГА**

- Заглавие:**
- [Заплатите на чиновниците варират между 600 и 2400 лв.](#) Най-добре платени са работещите във финансовото министерство, най-зле - в Агенцията за социално подпомагане, разкрива таен доклад до Симеон Дянков
 - [Съдът спаси държавата от харчове за правна помощ](#) Признатите за виновни, които са ползвали служебен адвокат, трябва да платят разносните за него
 - [Студентите отново ще останат без евтини кредити](#) Програмата за пореден път се отлага за следващата учебна година

Медия: **КАПИТАЛ**

- Заглавие:**
- [Затегнете коланите](#) Печатните издания понесоха жесток удар по рекламните приходи през 2009 г.

Медия: **МОНИТОР**

- Заглавие:**
- [Пенсионират радарите на КАТ](#) Нови уреди с камери ще мерят скоростта от патрулките, за да няма корупция
 - [347 млн. лв. спечелили от хонорари 100 българи](#) НАП си прибира дължимия данък със задна дата
 - [Жени Начева: Започваме проверки за мъртви души в болниците](#) Ще даваме повече пари на тези, които са предпочитани от пациентите, казва директорът на НЗОК

Медия: **ТРУД**

- Заглавие:**
- [Комисия реже безплатни лекарства](#) Страдащите от болестта на Паркинсон и глаукома вече ще плащат за лекарствата си
 - [На мушката - 50 000 лева без ДДС](#) Продължават проверките на футболисти, поп и фолк изпълнители

Медия: **ДНЕВНИК**

- Заглавие:**
- [Безработицата расте с рекордно темпо](#) Според работодателите основната причина са задълженията на държавата към бизнеса
 - ["Кризисните" заплати се изчерпаха](#) Недостигът на пари от бюджета ще се компенсира с евросредства
 - [София строи върху "откраднат" общински имот](#) Съдът още не се е произнесъл по спора за първия терен с фалшив подпис на Борисов
 - [Еврокомисията е дала отсрочка до 24 март по казуса със замените](#) Според министъра на земеделието развалянето на сделки ще отпадне като вариант
 - ["Алфа рисърч": Подкрепа за акциите на МВР, спад на доверието към партии и лидери](#) Пенсионната и здравната реформи пораждат напрежение
 - [Банката за развитие готви първа емисия облигации през пролетта](#) Книжката са предназначение за пенсионните фондове, но все още се избира проектът за финансиране
 - [София прие Москва да финансира АЕЦ "Белене" срещу дял в нея](#) Русия ще отпусне 2 млрд. евро на новата проектна компания срещу дял в нея
 - [Емил Радев: Имотни сделки под 10 хил. лева ще могат да се плащат кеш](#) Декларацията с истинската цена на имота ще стане част от нотариалния акт, казва депутатът от ГЕРБ

Медия: **КАПИТАЛ****Заглавие:** Стъпка напред, скок назад
Отлагането на промените в пенсионната система увеличава фискалния риск

Едно е да искаш, друго е да можеш, трето и четвърто е да го направиш. Такава е политиката на кабинета на Бойко Борисов по отношение на пенсионната реформа.

В самото начало на мандата си правителството на ГЕРБ демонстрираше воля наистина да усъвършенства осигурителната система. При първия по-сериозен отпор обаче срещу една от най-важните части на реформата - увеличаването на стажа или пенсионната възраст, премиерът даде заден и отложи дори дискусиата по темата. Формалната причина е кризата на пазара на труда, справянето с която сега е по-важна задача. Най-вероятно обаче Борисов просто не пожела да поеме риска от евентуално социално напрежение заради непопулярните реформи. С което постави под основателно съмнение намерението си въобще някога да ги прокара.

Без алтернатива

Тезата, че увеличаването на изискваната възраст или стаж за пенсиониране няма алтернатива при огромния дефицит във фонд "Пенсии" и влошаващата се демографска ситуация в България, не е нова. Затова и не беше изненада, че консултативният съвет по пенсионната реформа (КСПР) към социалното министерство предложи варианти в този дух, един от които трябваше да влезе в сила след две години (виж карето).

По-малко от месец след официалното им представяне премиерът дръпна ушите на социалния министър Тотю Младенов и заяви, че усъвършенстването на пенсионния модел ще продължи с широк обществен дебат след съживяването на икономиката.

"Развитието на пенсионния модел е като предложението за брак - може да се отлага, но с това не бива да се прекалява, защото може въобще да не се случи." Така коментира новината Иван Нейков, председател на УС на Балканския институт по труда и социалната политика, бивш социален министър и член на КСПР. "Сега говорим за вдигане на пенсионната възраст до 65 години. Ако отлагаме, ще трябва да стигнем до 67 години или дори до повече", убеден е той.

"Отлагането е опасно. Сега е най-подходящият момент за тези мерки, защото политическата воля и кредитът на доверие към правителството са най-високи", категоричен е и председателят на Българската стопанска камара (БСК) Божидар Данев.

Експертите са единодушни, че поредното спиране на важни елементи от реформата ще увеличи нагиска върху фиска, а необходимостта от финансиране на пенсионната система може да доведе до бюджетни дефицити и след края на икономическата криза.

При това положение отказът от увеличаване на пенсионната възраст или осигурителния стаж най-вероятно ще доведе до замразяване на пенсиите. "Ще вземем решение по този въпрос, след като видим ефекта от промените, влезли в сила от 1 януари т.г. - повишения осигурителен доход за самоосигуряващите се и земеделските производители и намаляването с 2 пункта на работодателските вноски", обясни зам. социалният министър Христина Митрева. Ако няма реформа, през следващите няколко години ще е много трудно да се увеличават пенсиите, а те и в момента са много ниски, каза пред "Капитал" друг правителствен източник. Причината е, че заради кризата не се очаква сериозен ръст на доходите, а оттам и на постъпленията под формата на данъци и осигуровки.

По-спешните промени

Все пак някои специалисти смятат, че отказът от увеличение на стажа или възрастта няма да има много сериозен негативен ефект, ако се предприемат други мерки за финансова стабилизация на обществения пенсионен фонд.

"Най-важният въпрос, който трябва да бъде решен, е не толкова увеличаването на възрастта или стажа, а как ще се тръгне към друга пропорция в системата - много по-голям дял на втория капиталов стълб спрямо разходопокривния първи. За мен единственият начин за постигане на стабилност в дългосрочен план е да се увеличи дялът на парите, които отиват в личните пенсионни сметки. Намаляването или повишаването на вноските в първия стълб дава краткосрочен ефект. Стабилността

се гарантира от дела на спестените пари. Рискът в капиталовите схеми не е съществен - когато се спестява 40 години., кризите от една-две или пет години не влияят на общата доходност", коментира бившият социален и икономически министър Лидия Шулева, също член на КСПР.

Петър Ганев от Института за пазарна икономика (ИПИ) дори предлага конкретна стъпка в посока към увеличаване на капиталовия стълб: вноската на работника да отива в частния пенсионен фонд, а вноската на работодателя - в държавния.

За изпълнителния директор на КРИБ Евгений Иванов самият подход на сегашния кабинет е бил погрешен в началото: "Цялото предложение за реформа се крепеше на продукцията на един консултативен съвет - хора, които са създавали сегашната система и никога няма да посегнат на нея. Отлагането е добро, защото работата на този съвет беше в погрешна посока." Той предлага за реформата да се предвиди по-дълъг времеви хоризонт - например да влязат в сила от 2020 г. А дотогава държавата да започне да плаща за своите служители суми, адекватни на отпусканите за тях пенсии и на периода, в който се получават, настоява Иванов. Според него могат да се оптимизират също разходите по управлението на обществената пенсионна система, крайно време е също да се направи така, че парите в Сребърния фонд да носят доходност.

БСК също излезе с цял списък от предложения за промени, които трябва да се предприемат по време и след кризата. Сред тях са преразглеждането на категоризацията на труда и правото за ранно пенсиониране, облагането с данък на всички доходи на работещите пенсионери, включително пенсията, въвеждането на лични осигурителни вноски за държавните служители и др.

Георги Прохаски, председател на Центъра за икономическо развитие, смята, че трябва да се върнем към оригиналната идея от 2000 г. - общественият фонд "Пенсии" да се самофинансира. "Ако се вземе такова решение, след това е въпрос на сметки да се види какви са дефицитите и към какво ниво на заместване на заплатата от пенсия се стремим. Тогава може да се види какви осигуровки са необходими и каква възраст", добави той. Други икономисти обаче са на противоположния полюс. "Според нас е необходима цялостна реформа на системата. Дори да се беше вдигнала пенсионната възраст, положението нямаше да се спаси", каза Петър Ганев.

Разногласията около реформата между самите специалисти всъщност се оказват почти толкова сериозна пречка пред нея, колкото и страховете на хората от увеличаването на пенсионната възраст. Дори вътре в КСПР не е постигнат консенсус по важни въпроси. А през седмицата известни макроикономисти създадоха алтернативен "Независим съвет за пенсионна реформа". Неговата цел е да изготви "варианти за реална пенсионна реформа" (виж карето).

Разногласия и в правителството

Отлагането на въпроса за пенсионната възраст и стажа върна и дебата за намаляването на осигуровките, и то в самото правителство. "Категоричен съм, че при тази ситуация по-нататъшното намаляване на осигуровките ще бъде пагубно за осигурителната система", каза министър Тотю Младенов пред "24 часа". Само ден преди това финансовият министър и вицепремиер Симеон Дянков обаче заяви пред същия вестник, че намаляването на осигуровките ще продължи, както са обещали от ГЕРБ.

Петър Ганев от ИПИ е категоричен, че това е вид антикризисна мярка, която ограничава безработицата. Колегата му Георги Ангелов от "Отворено общество" е още по-конкретен: "Едно намаление на осигуровките от 7-8 пункта сега би дало възможност да се създадат поне 200 хиля работни места в българската икономика през следващите 12 месеца. В допълнение, това ще направи българските компании по-конкурентни и съответно ще ускори възстановяването - създавайки още работни места. Не на последно място, ще бъде облекчен държавният бюджет, тъй като много хора ще работят и няма да разчитат на помощи."

Други експерти като бившия управител на Националния осигурителен институт Йордан Христосков, Лидия Шулева и Георги Прохаски са категорично против по-нататъшното понижаване на осигуровките за пенсия, които според тях са основна причина за сегашния огромен дефицит в системата. "Изключително грешен подход е да продължават да се намаляват вноските на бизнеса. Ако това се случи, в следващите години ще се наложи да се увеличи ДДС, за да се гарантира стабилността на пенсионната система. Ако се намалят и осигуровките, и ДДС пък, ще отидем към огромен бюджетен дефицит", посочи Шулева. Идеята да се намали косвеният данък беше лансирана от Тотю Младенов с цел облекчаване на бизнеса.

В крайна сметка при сегашното състояние на пенсионния фонд съществените промени в осигурителната система са неизбежни. За да се случат те в рамките на това управление, важните решения трябва да бъдат взети още в началото на мандата. В противен случай целият шум около

добрите намерения за стабилизация на системата ще си остане само прах в очите.

Какво предложиха експертите

Консултативният съвет по пенсионната реформа представи две идеи, свързани с осигурителния стаж и възрастта за пенсиониране. Според първата пенсионната възраст няма да се повишава. Тя остава 63 г. за мъжете и 60 г. за жените. От 2012 г. обаче скача изискването за трудов стаж. За да могат да се пенсионира, мъжете ще трябва да са се осигурявали 40 години, а жените - 37 години. Сега са достатъчни три години по-малко.

Изискването за осигурителен стаж на жените ще продължи да расте. От началото на 2015 г. границата ще започне да се вдига с още шест месеца на календарна година, докато се изравни с тази на мъжете - 40 г. Законът ще дава възможност на хората, навършили необходимата възраст, да се пенсионира с три години по-малък професионален опит, но при по-ниска пенсия. Намалението ще бъде с 2.5% за всяка недостигаща година стаж.

Според втория вариант от 2012 г. възрастта за пенсиониране на жените трябва да започне да се увеличава плавно с четири месеца на календарна година, докато стане 63 г. От 2021 г. по същия начин трябва да започне да расте и възрастта за мъжете, докато стане 65 г. и за двата пола. За всички ще важи изискването за най-малко 37 години осигурителен стаж.

Нов съвет за пенсионна реформа

Водещи икономисти създадоха "Независим съвет за пенсионна реформа" като алтернатива на консултативния съвет по пенсионната реформа към социалния министър. Новият съвет си поставя за цел да изработи истинска пенсионна реформа, която да осигурява стабилност и устойчивост, както и избор на осигурените кога и при какви условия да се пенсионира и какви осигурителни вноски да плащат.

В независимия съвет влизат Петър Ганев и Светла Костадинова от Института за пазарна икономика, общинският съветник Владимир Каролев, Георги Ангелов от "Отворено общество", Георги Ганев от Центъра за либерални стратегии, Лъчезар Богданов и Георги Стоев от Industry Watch. В съвета могат да бъдат поканени и други участници, както и представители на държавни институции.

Медия: **ДНЕВНИК -210210**

Заглавие: *Безработицата расте с рекордно темпо*

Прогнозите на работодателите и на Агенцията по заетостта, че ситуацията на пазара на труда ще се влоши в началото на 2010 г., започнаха да се сбъдват. За разлика от непрекъснатия, но плавен ръст досега на освобождаваните служители, който достигаше до максимум 17 000 души за месец, през януари без работа са останали близо 28 хил. В резултат регистрираните в бюрата по труда вече са 366 887 души, а средното равнище на безработицата в България е 9.9% от икономически активното население.

Ситуацията на пазара на труда възражда страховете на българите от загуба на работа и спад на доходите, показва национално представително проучване на агенция "Алфа ризърч". Това поражда проблеми и при изплащането на кредитите. 59% от анкетираните, които са теглили заеми, вече изпитват трудности да ги погасяват, а 12% посочват, че са спрели да плащат вноските си.

В края на миналата година в интервю за "Дневник" изпълнителният директор на Агенцията по заетостта Росица Стелиянова каза, че традиционно работодателите изчакват коледните и новогодишните празници, преди да започнат да освобождават излишната работна ръка. Представителите на бизнес организациите, които "Дневник" потърси за коментар, смятат, че основната причина за ръста на безработицата са забавените плащания на държавата и общините по вече изпълнени поръчки.

В края на миналата седмица премиерът Бойко Борисов заяви пред парламента, че задълженията на държавата са около 500 млн. лв. Най-големи са дълговете на Министерството на отбраната (231 млн. лв.) и регионалното министерство (200 млн. лв.). В графата на длъжниците са още министерствата на земеделието и на труда. В неделя финансовият зам.-министър Владислав Горанов коментира пред БНР, че просрочените задължения на институциите са 600 млн. лв. Отделно държавата задържа ДДС за над 500 млн. лв., стана ясно преди седмица.

Сметките на бизнеса са доста по-големи. "По данни на камарата на строителите вземанията на фирмите от бранша са около 500 млн. лв. Държавата и общините дължат още 450 млн. лв. на доставчиците на лекарства", заяви пред "Дневник" изпълнителният директор на Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България (КРИБ) Евгений Иванов.

Освен тях има още 200 млн. лв. задължения, които не са фактурирани, добави той. Това води до ефекта на доминото, тъй като фирмите не могат да се разплатят със своите доставчици, поддоставчици и работници, каза Иванов. Заради това на започващите на 25 февруари преговори между работодателите, синдикатите и държавата за пакет от мерки за излизане от кризата основното искане на бизнеса ще е правителството да даде отчет за задълженията и да създаде график за погасяването им.

Според председателя на Асоциацията на индустриалния капитал в България Васил Велев забавеното възстановяване на ДДС също утежнява ситуацията. Тенденцията за това беше пречупена през третото тримесечие на 2009 г., но се възобнови в началото на 2010 г., коментира Велев. "Затова вече спряхме да говорим за това как държавата може да помогне, просто искаме да си плати сметката", каза той. Зам.-председателят на **Българската стопанска камара** Камен Колев каза пред "Дневник", че ако държавата плати дължимите около 1 млрд. лв., това може да "развърже" междуфирмени дългове за около 15-20 млрд. лв., което ще подобри положението.

Според проучването на "Алфа рисърч" всяко пето домакинство е засегнато от безработицата - 22% от анкетираните семейства имат член, който в последните 5-6 месеца е загубил работата си. Също толкова са семействата, при които реалните доходи са намалели или получават заплати със закъснение - съответно 23 и 24 на сто. Най-силният страх за българите вече е опасността от рязко намаление на доходите и срив на стандарта им.

Прогнозите на Агенцията по заетостта са, че безработицата ще продължи да нараства с по-голям темп до март. Работодателите са по-скептични. Според Васил Велев безработицата ще продължи да се увеличава с нарастващ темп и през второто тримесечие на годината, а тенденцията ще се обърне през лятото. Прогнозата на Камен Колев е, че съкращенията ще растат поне до края на 2010 г., тъй като в повечето сектори не се задават нови поръчки.

Според Евгений Иванов "големият ресурс, който може да обърне тренда на безработицата и да дръпне икономиката напред, са парите от еврофондовете". "Започването на строителството на магистрали, пречиствателни станции и други големи обекти би подобрило положението. Ако тези пари не влязат, средства от друго място няма", коментира той. Според него ситуацията би се подобрила значително, ако правителството приеме предложенията на КРИБ за удължаване на неплатения отпуск от 30 на 90 дни и на извънредния труд. По този начин работодателите ще могат да запазят работните места и ще разполагат с работна ръка веднага щом като получат поръчки. Регулирането на дейността на агенциите за временна заетост също ще направи пазара на труда по-гъвкав и ще ограничи безработицата, добави Иванов.

Работодателите отчитат съживяване единствено при някои експортно ориентирани предприятия. Според Велев фирмите от сферата на услугите ще продължат да бъдат сред най-засегнатите заради продължаващия спад на вътрешното потребление. В подкрепа на мнението му са и данните на "Алфа рисърч", че хората сериозно са ограничили разходите си за облекло и транспорт.